

Frygt er begrundet, saa taber sig fuldstændigt de Sætningers Værd, som ere anførte for Enhed i Styrrelsen og Enhed i Grundsætninger. Jeg kan i det Hele ikke ret see, at der i Mindretallets Betænkning er paavist nogen anden egentlig Fordeel, der skulde flyde af denne Enhed i Styrrelsen, end at det sjællandske Selskab, som antydet i Slutningen af Sp. 470 og i Begyndelsen af Sp. 471 i den foreliggende Betænkning, skulde kunne ødelægge Dampskibsconurrencen, og jeg vil slet ikke tvivle paa, at der vil blive lagt megen Iver for Dagen af det sjællandske Selskab i denne Retning. — Vi behøve jo blot at see hen til, hvorledes det gaaer til med Driften af Helsingørsbanen ligeoverfor Driften af det helsingørskjøbenhavnske Dampskibsselskab. Men det kan dog umuligt være noget Formaal, som enten Publicum eller Staten kunde vedkjende sig som godt, at Dampskibsconurrencen ødelægges.

Det forekommer mig dernæst, at det sjællandske Selskab, saaledes som det er udviklet i Fleertallets Betænkning, har mere end Betydning og Magt nok, at det har en saa stor Virksomhed, at det dermed kan finde sig tilfredsstillt. Jeg troer, at det er meget farligt at udvide denne Magt, at give den et større Omraade. Saa længe det sjællandske Selskab var indskrænket til Roskilde - Korsør - Linien, havde det jo ikke nogen særdeles Betydning; det var kun en lille Deel af Landets samtlige Landeveie, som det bestyrede; men allerede nu, saaledes som det senere har udvidet sig, og som det snart vil udvide sig, naar det efterhaanden faaer lagt Spor paa de øvrige Hovedveie her i Sjælland, har det erhøbt og vil det erhøbe en Magt, som sætter det istand til at beherske samtlige Afgange landværts til Hovedstaden, og det kan da ikke feile, at det ikke blot bliver den sjællandske Befolkning, men ogsaa Mange udenfor Sjælland, hvis Virksomhed vil være — i større eller mindre Grad — afhængig af den Driftsmaade, som det indfører, af de Fartplaner og Taxter, det fastsætter. — Der er hentydet til, at man ikke skal være bange for at udvide denne Magt; der er henvist til de store franske monopoliserede Selskaber. Men det ærebe Mindretal veed visnok, at der hersker den største Utilfredshed i Frankrig med

den overordentlig store Magt, som disse Selskaber have erhøbt. Det ærebe Mindretal vil vide, at der for saa Nar siden af Reiseren blev nedsat en Undersøgelser-Commission for at undersøge disse Forhold og søge Midler til at raade Bod paa de Ulemper, hvorover Publicum havde klaget. I de Rapportier, som ere indgivne fra denne Commission og fra vedkommende Minister, og i de Skrifter, som i Anledning af denne Commissions Forhandlinger ere udgivne, er det gjort stærkt gjældende, at den Mødvægt, som Monopolerne skulde have deels i Statens Control og deels i den offentlige Menings Vægt, var meget virkningsløs ligeoverfor disse Selskaber. Det er i Frankrig blevet paavist, at det eneste Middel til at raade Bod paa disse Ulemper er netop at søge indskrænket Omraadet for private Selskabers Virksomhed til smaa Strækninger, saa at der kun for et vist Antal Mile maa gives det samme Selskab Concession. Jo mere man i det Hele samler og i en enkelt Bestyrelse centraliserer enkelte Statsformaal, og jo mere de saaledes samlede Statsformaal antage bestemte og store Former, destomere arbejder man jo netop henimod Statsdriften, henimod, at Regjeringsmyndigheden maa gjøre sig gjældende, dersom dens Indflydelse paa disse Formaalets Fremme ikke aldeles skal forsvinde, og det er derfor i høi Grad inconsequent, at de ærebe Herrer, som have Stræf for Statsindustrien, ville bidrage til at monopolisere et Selskab paa et stort Omraade, gjøre dets Betydning og dets Magt saa stor, som den vilde blive i Tilfælde af, at det sjællandske Jernbaneselskab tillige fik Raadighed over de jydsk-sjyenske Baner. Det forekommer mig imidlertid, at man her i denne Sal har været temmelig enig om tre Ting, deels, at man skulde søge at faae det nuværende danske Driftselskab udløst saasnart som muligt, deels at man skulde sørge for, at den Ordning, der nu blev truffen, ikke blev præjudicerende for Fremtiden, og deels, at man ved denne Ordning skal søge at betrygge Publicums og Statens Interesser. Dersom jeg nu turde forudsætte, at man tillige vilde være enig i, at det sjællandske Selskabs Overtagelse af de jydsk-sjyenske Baner ikke vil føre til noget af disse Formaal, troer jeg, at man dog var kommen et Skridt videre, idet